GENEL EMİR

Sayı : 2026/4 11/11/2026

Konu : Emre Aykırı Davranış
(Hurda/Atıl Araçların Toplatılması)

Günümüzde artan nüfus ve araç yoğunluğuna bağlı olarak otopark ihtiyacının giderek arttığı, bu durumun trafik güvenliğini ve akışını zaman zaman olumsuz yönde etkilediği müşahede edilmektedir.

Bununla birlikte İlimiz sınırları içerisindeki cadde, sokak, meydan, park gibi kamunun ortak kullanım alanlarına veya özel mülkiyetlere uzun süreli bırakılan, terkedilmiş, hurda, atıl, buluntu, hasara uğramış veya kullanılamaz hale gelmiş araçların, ciddi bir çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet verdiği tespit edilmiştir. Ayrıca bu araçların kendi hallerine bırakılmaları sebebiyle patlama ve yanma riski taşımaları, kamu düzeni ve genel güvenliği doğrudan tehdit eden bir unsur halini almıştır.

Bahse konu atıl ve hurda araçların uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin saklanması veya kullanılmasına elverişli ortam hazırladığı, daha da önemlisi milli güvenliğimize kasteden terör örgütleri tarafından El Yapımı Patlayıcı (EYP) düzeneği kurularak can ve mal kaybına neden olabilecek terör eylemlerinde kullanılabileceği değerlendirilmektedir. Bu hayati riskler göz önüne alındığında söz konusu araçlara yönelik acil idari tedbirlerin alınması, bu araçların bulundukları alanlardan kaldırılarak belirlenen merkezlerde toplanması ve geri dönüşüme kazandırılması büyük önem arz etmektedir.

Özellikle son dönemde, gerek kamusal alanlarda gerekse özel mülkiyete konu taşınmazlarda bu tür araçların yarattığı güvenlik zafiyeti ve çevresel sorunların çözümüne yönelik vatandaşlarımızca yapılan müracaat ve şikâyetlerin artması üzerine kamu esenliğinin sağlanması, çevre sağlığının korunması ve suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla aşağıdaki tedbirlerin alınması zaruri görülmüştür.

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11'inci maddesinin (c) bendinde; *"İl sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteaallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi valinin ödev ve görevlerindendir. (Ek cümle: 25/7/2018-7145/1 md.) Bunları sağlamak için vali gereken karar ve tedbirleri alır. (Ek paragraf: 25/7/2018-7145/1 md.)Vali, kamu düzeni veya güvenliğinin olağan hayatı durduracak veya kesintiye uğratacak şekilde bozulduğu ya da bozulacağına ilişkin ciddi belirtilerin bulunduğu hâllerde on beş günü geçmemek üzere ildeki belirli yerlere girişi ve çıkışı kamu düzeni ya da kamu güvenliğini bozabileceği şüphesi bulunan kişiler için sınırlayabilir; belli yerlerde veya saatlerde kişilerin dolaşmalarını, toplanmalarını, araçların seyirlerini düzenleyebilir veya kısıtlayabilir ve ruhsatlı da olsa her çeşit silah ve merminin taşınması ve naklini yasaklayabilir.*

(Mülga birinci cümle: 25/7/2018-7145/1 md.) (...) Bu fıkra kapsamında alınan ve ilan olunan karar ve tedbirlere uymıyanlar hakkında 66 ncı madde hükmü uygulanır."

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 9'uncu maddesinin (ç) fıkrasında; *"Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve diğer mevzuatın verdiği yetkiyi kullanmak ve bunların yüklediği ödevleri yerine getirmek için **valiler genel emirler çıkarabilir** ve bunları ilan ederler."*

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 128'inci maddesinde; *"Yolu kullananları uzun süre etkileyecek şekilde park edilmiş, terkedilmiş veya hasara uğramış araçların kaldırılıp götürülmesine trafik zabıtası yetkilidir.",*

Aynı Kanun'un Ek 14'üncü maddesinde; "*Buluntu olması nedeniyle veya bu Kanun hükümleri gereğince trafikten men edilerek alıkonulan, ancak sahipleri tarafından altı ay içinde teslim alınmayan veya aranmayan araçlar Hazinece satılarak, bedelleri emanet hesabına alınır. Bu araçların maliklerinden adresi bilinenlere, satışından önce tebligat yapılır.*

...satıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde müracaat hâlinde nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödenir. Beş yıl içinde herhangi bir müracaatın olmaması hâlinde söz konusu bedeller Hazineye irat kaydedilir.",

Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 174'üncü maddesinde; "*Karayolunu kullananları uzun süre etkileyecek şekilde park edilmiş, terk edilmiş veya hasara uğramış araçları, durumu bir tutanakla tespit ederek kaldırıp götürmeye ve trafikten men etmeye trafik zabıtası yetkilidir.*

Men etme işlemi yapılırken;

a) Karayolları Trafik Kanunu'nun ilgili maddeleri gereğince trafikten men edilen araç sahiplerine men işlemi sırasında Kanun'un EK-14'üncü maddesi hükmü yazılı olarak tebliğ edilerek trafikten men tutanağı düzenlenir ve bu işlem Trafikten Men Edilen Araç Defterine kaydedilir.

b) Trafikten men edilerek alıkonulan araçlar ile buluntu araçlar resmi kurum veya özel otoparklarda muhafaza altına alınır.

c) Trafikten men işlemi sırasında, araç sahiplerine yapılan tebligat ile sahibine tebligat yapılamayan araçlar ve sahipleri hakkında varsa ayrıntılara ilişkin bilgi ve belgeler (trafikten men tutanağı, çekici tutanağı, otopark teslim tutanağı, araca ait trafik tescil kayıtları vb.) araçların trafikten men edildiği tarihten, buluntu araçlar için buluntu tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren 4 ay içinde Defterdarlık veya Mal Müdürlüğüne gönderilir.

ç) Bildirim tarihinden sonra sahipleri tarafından alınmak üzere başvuruda bulunulan araçlar olması halinde, bu araçlar hakkındaki bilgiler satış işleminden önce Defterdarlık veya Mal Müdürlüğüne bildirilir.

Yabancı plakalı araçların kaldırılması halinde, gerekli olanlar için gümrük mevzuatına göre işlem yapılır.",

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32/1 maddesinde; "*Yetkili makamlar tarafından adlî işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.*",

Aynı Kanun'un 41/6 maddesinde; "*Kullanılamaz hale gelen motorlu kara veya deniz nakil araçlarını ya da bunların mütemmim cüzlerini sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bunların kaldırılmasına ilişkin masraf da kişiden ayrıca tahsil edilir.*",

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinde; *"Gayrisıhhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını; sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama sahalarını; inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliği oluşmaması için gereken tedbirleri almak.*"

Karayolları Trafik Kanunu'nun Ek 14'üncü maddesinin uygulanmasına ilişkin usul ve işlemler hakkında doğabilecek tereddütleri gidermek amacıyla Maliye Bakanlığınca yayımlanan 296 sıra nolu Milli Emlak Genel Tebliği'nin 1/c maddesinde; *Trafikten men işlemi sırasında, araç sahiplerine yapılan tebligat ile tebligat yapılamayan araç ve sahipleri hakkında varsa detay bilgi ve belgeler (trafikten men tutanağı, çekici tutanağı, otopark teslim tutanağı, araca ait trafik tescil kayıtları vb.) araçların trafikten men edildiği tarihten, buluntu araçlar için buluntu tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren 4 ay içinde Defterdarlık / Malmüdürlüğüne gönderilir. Bildirim tarihinden sonra sahipleri tarafından alınmak üzere başvuruda bulunulmuş araçlar olması halinde, bu araçlar hakkındaki bilgiler satış işleminden önce Defterdarlık/Malmüdürlüğüne bildirilir.*"

Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik ile çevre ve insan sağlığının korunması için araçlardan kaynaklanan atıkların oluşumunu engellemek, ömrünü tamamlamış araçlar ve bunlara ait parçaların yeniden kullanım, geri dönüşüm ve geri kazanım işlemleri ile bertaraf edilecek atık miktarını azaltmak, ekonomik operatörlerin ve geçici depolama alanlarının tabi olacakları standart ve yükümlülükler belirlenmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun Ek 14'üncü maddesinin uygulanmasına ilişkin 422 sıra nolu Milli Emlak Genel Tebliği'nin 4/3 maddesinde; "*Trafikten men işlemi sırasında, araç sahiplerine yapılan tebligat ile tebligat yapılamayan araç sahipleri ve araçlar hakkında varsa detay bilgi ve belgeler (trafikten men tutanağı, çekici tutanağı, otopark teslim tutanağı, araca ait trafik tescil kayıtları ve benzeri) araçların trafikten men edildiği tarihten, buluntu araçlar için buluntu tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren dört ay içinde İdareye gönderilir.*",

4/4 maddesinde ise; "*Bildirim tarihinden sonra araç sahipleri tarafından teslim alınmak üzere başvuruda bulunulması halinde, varsa yapılan masrafların ödenmesi kaydıyla ve İdarece aracın iade edilmesinde sakınca bulunmadığının bildirilmesi üzerine araç trafik kuruluşunca iade edilir.*"

hükümleri amirdir.

Bu kapsamda kamuya ait bir yerde veya özel mülkler üzerinde kullanılmaz halde bırakılan hurda/atıl, terk edilmiş, buluntu, hasara uğramış, kullanılamaz hale gelmiş araçlar veya makul süre üzerinde parklanma yapan araçlar ile bunların mütemmim cüzlerinin kaldırılması amacıyla ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde başta kolluk/zabıta birimleri olmak üzere ilgili birimlerle gerekli koordinasyon sağlanarak, yetkili birimlerce denetim faaliyetlerine ağırlık verilecek, yapılan denetimler sırasında aksine hareket edenlerin tespit edilmesi halinde yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde işlemler yapılarak öngörülen idari para cezası uygulanacaktır.

Bu karar yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

İlanen tebliğ olunur.

Faik Oktay SÖZER
Vali